

Proč se bojíme bezpečnějších ulic? Kampaň ZVOLNI ukazuje, že největší překážkou moderních měst je náš vlastní spěch.

Ing. Jaroslav Martinek

jednatel ve spolku Partnerství pro městskou mobilitu, z. s.

Kontakt: 602 503 617, jarda@dobramesta.cz

Co je ZVOLNI a proč existuje?

Kampaň ZVOLNI! přináší nový, lidsky srozumitelný pohled na zklidňování dopravy ve městech. Nejde o další zákaz nebo příkaz – jde o výzvu ke změně přístupu. Apelujeme na každého z nás, aby „zvolnil“ – zpomalil, vnímal své okolí a přispěl k bezpečnějšímu, zdravějšímu a přívětivějšímu městskému prostředí. Veřejný prostor je srdcem města – a právě způsob, jakým se v něm pohybujeme, určuje jeho kvalitu. Je financovaný z fondu zábrany škod a probíhá v letech 2025 až 2026. Více o kampani se dozvíte na stránkách www.zvolni.cz.

Projekt stojí na třech vzájemně propojených pilířích.

- Prvním je vzdělávání odborné veřejnosti. Projekt nabízí moderní vzdělávací program pro odborníky z oblasti dopravy, urbanismu a samospráv. Cílem je posílit kompetence v oblasti zklidňujících opatření – jako jsou zóny 30, školní ulice nebo úpravy veřejných prostranství. Program propojuje architektonickou kvalitu s dopravním inženýrstvím a ukazuje, jak lze vytvářet ulice, které jsou bezpečné, estetické a funkční zároveň. Důraz je kladen na technicky proveditelná řešení, která respektují legislativní rámec a potřeby všech uživatelů prostoru.
- Druhým pilířem je komunikace se širokou veřejností. Jedná se o mediální kampaň, která oslovuje občany prostřednictvím emocí, příběhů a konkrétních situací. Cílem je nejen informovat, ale především zapojit veřejnost do dialogu o podobě měst, ve kterých žijeme. Kampaň vytváří prostor pro zpětnou vazbu a dává lidem pocit, že jejich názor má váhu – že mohou ovlivnit prostředí, které denně využívají.
- A konečně třetí oblastí je pilotní realizace konkrétních opatření v pěti městech. Jedná se o Dobříš, Krnov, Pelhřimov, Říčany a Třinec. Tato města si sama zvolila konkrétní opatření, která chtějí realizovat, a získávají odbornou podporu pro jejich zavedení. Pilotní projekty slouží jako živé příklady dobré praxe a inspirace pro další obce. Zároveň se v dalších městech uskuteční informační a vzdělávací aktivity, které rozšiřují dopad kampaně i mimo pilotní lokality. Dodatečně se k pilotním městům přidala Velká Bystřice, Uničov a Šternberk svou kampaní ZVOLNI v BYSTRICI.

Společným jmenovatelem všech aktivit je sloveso „**ZVOLNI**“. Žijeme ve velmi uspěchané době. Většina z nás je ve stresu, honí se za vším možným – spěcháme na kole, autem, chodce rozčilují červené světla, veřejná doprava je pomalá... Když město navrhne jakékoli zklidňující opatření, je pravděpodobné, že to někoho rozčílí. Kampaň **ZVOLNI** to ví a proto se obrací nejdřív na člověka – aby **ZVOLNIL**. Ne „zklidnil“ – protože „zvolnit“ je trochu příkaz, zatímco „zklidnit“ je spíš doporučení.

AKCE Zvolni: <https://www.dobramesta.cz/nadchazejici-akce>

Maskot kampaně – Želvák

Želvák je symbolem pro:

- **Přátelskou mobilitu.** Jiný název pro smart mobilitu, ale s více lidským přístupem. Cílem je ukázat, že chytrá řešení jsou hlavně přátelská – a to i ve veřejném prostoru a parkování. Podporují nás Czech Smart City Cluster a Česká parkovací asociace.
- **Čistou mobilitu.** Želvák je „čistotný“ a podporuje aktivity Národního plánu čisté mobility.
- **Bezpečnou mobilitu.** Ve spolupráci s Platformou Vize0 a BESIPem představuje myšlenku zklidňování dopravy. Zde se Želvák „narodil“.
- **Aktivní mobilitu.** I když je želva pomalá, Želvák je symbolem aktivity – učí nás chodit a jezdit pomalu, bez spěchu. To není o rychlosti, ale o rozumném tempu ve městě. S touto myšlenkou souhlasí i Nadační fond Aktivní Česko.

Posílení odborné viditelnosti ZVOLNI

Kampaň ZVOLNI disponuje týmem respektovaných odborníků, kteří mohou nabídnout odbornou pomoc na možná konkrétní řešení následujících oblastí (v sekci Zklidňující opatření): Zóna 30, Školní ulice, Sdílená zóna, Opatření pro cyklisty a Další opatření (jmenovitě Jednosměrné ulice, Obytné zóny, Zpomalovací prvky, Zóny s omezeným vjezdem).

Obr. 1: Scan webové stránky - přehled možných podporujících opatření je k dispozici na <https://www.zvolni.cz/#opatreni>, včetně osvětových videí

Odborná pomoc je realizována prostřednictvím edukační činnosti, která je postavena na cyklu přednášek pro úředníky samospráv a také vedení samospráv. Program nabízí ucelený pohled na řešení veřejného dopravního prostoru jak v intravilánu, tak v extravilánu, a klade důraz na srozumitelnost a využitelnost v praxi. Vzdělávací cyklus byl vytvořen a probíhá ve spolupráci následujících subjektů: Partnerství pro městskou mobilitu, Platforma VIZE 0, CENDIS, s.p. (Centrum dopravních informačních systémů Ministerstva dopravy ČR), Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR, Fakulta dopravní ČVUT Praha.

Součástí edukační činnosti jsou i materiály zaměřené na osvětlení problematiky Smart Cities a Smart Mobility, které pomáhají vysvětlit zklidňování dopravy v širším kontextu. Klíčová pozornost je v nich věnována výkladu, jak definovat a následně nastavit dlouhodobé směry rozvoje příslušných obcí, měst a regionů (a vlastně celé ČR), následně pak příslušné programové linie a jednotlivé aktivity. To vše za využití moderních manažerských a marketingových metod a také vysoce efektivních a intuitivně ovladatelných projektových programů Business Model Canvas a Mission Model Canvas.

Materiály jsou umístěné na webovém portálu projektu ZVOLNI. Konkrétně se jedná o „Smysl Smart Cities-v detailu“, ve kterém je uveden podrobný podklad k vysvětlení, jak nahlížet na problematiku Smart Cities. Slouží přednášejícím na odborných seminářích, vedení samospráv i subjektů spolupracujících na příslušných programech. Z uvedeného materiálu pak vychází detailně konkretizovaný podklad pro vytváření PowerPointových prezentací nazvaný „Koncepce Smart Cities v ČR-prezentace body“.

Komunikace se širokou veřejností

Aby se o projektu ZVOLNI a Želvákově dozvědělo co nejvíce lidí, byla spuštěna **mediální kampaň**, která jednak zve na otevřené putovní akce a jednak představuje **základní myšlenky programu ZVOLNI**. Je zpracována ve stejném duchu: hravě, lehce a poutavě pro všechny věkové kategorie. Želvák se do širšího povědomí dostává rovněž skrze články, web zvolni.cz, příspěvky na sociálních sítích atd.

Želvák je nepřehlédnutelný. Nejde si ho nevšimnout. Každé dítě, a někdy dokonce i rodič, si ho chce pohladit, vyfotit se s ním. A odtud je už jen krůček k tomu, aby se zároveň seznámilo s poselstvím, které s sebou nese. S poselstvím klidného a bezpečného života ve městech, které reprezentuje a celkovým zklidněním životního rytmu v této turbulentní době.

Obr. 2: Ilustrační foto z archívu spolku Partnerství pro městskou mobilitu, z. s.

Běžný člověk si těžko něco představí pod pojmem multimodalita, více někomu možná napoví termín kombinovaná doprava. Znamená to využívání různých dopravních prostředků (kolo, vlak, chůze, MHD, auto...) během jediné cesty – cílem je kombinovat jednotlivé druhy dopravy tak, aby cesta byla co nejrychlejší,

nejekonomičtější a nejpohodlnější. A přesně to Želvák svým zpracováním jednoduše vysvětluje. Na jeho krunýři jsou totiž zobrazené symboly, které zastupují nejen jednotlivé dopravní módy, ale i symboly zklidňujících opatření pro řidiče, jako je například zóna 30. Želvák takto na první pohled plní edukativní funkci, aniž by se cokoli muselo složitě vysvětlovat.

Sdělení projektu plyne z názvu projektu **ZVOLNI. Ruku na srdce**. Žijeme ve velmi uspěchané době. Většina z nás je ve stresu a honí se za vším možným. Spěcháme na kole, spěcháme autem, chodce rozčilují červené, řidiče chodci a cyklisté, veřejná doprava jezdí moc pomalu... Pokud město navrhne jakékoliv zklidňující opatření, tak je pravděpodobné, že někoho rozzlobí. A právě kampaň ZVOLNI na toto pamatuje, v první řadě se obrací na člověka a upozorňuje ho na to, aby **ZVOLNIL**. Ne aby se ZKLIDNIL, protože v tomto slovesu je skryt spíše příkaz, ale ZVOLNIL, protože toto sloveso vyjadřuje spíše dobré doporučení. Pokud si tento fakt přiznáme, daleko lépe se budou obhajovat zklidňující opatření.

Sdělení projektu říká, že pokud zavedu opatření pro zklidnění dopravy, tak to přinese **1) Lepší veřejný prostor**: Bezpečnější ulice, více zeleně, prostor pro pěší a cyklisty a podpora místní ekonomiky. **2) Bezpečnost pro všechny**: Méně aut, více klidu a vyšší bezpečnost pro chodce i cyklisty. **3) Společenskou změnu**: Vytváření měst, kde se lépe žije, a kde se každý může podílet na jejich zlepšení. Jedná se tak o hmatatelný příspěvek k zavádění modelu Smart Cities v České republice.

Volba kanálů pro sdělení není nahodilá — vychází z jednoduchého principu: **každá cílová skupina potřebuje jiný kanál a jiné sdělení**. ZVOLNI komunikuje ve dvou rovinách současně: odborně a datově směrem k rozhodovatelům (archetyp „Mudrc“) a lidsky a emočně směrem k rodinám a veřejnosti (archetyp „Pečovatel“). Kanály jsme poskládali tak, aby dohromady pokryly všechny klíčové cílové skupiny a zároveň se vzájemně posilovaly — obsah z terénních akcí žije dál na sítích, blog slouží jako opora pro média, pilotní města jsou důkazem pro rozhodovatele.

Kanál / aktivita	Koho zasahuje	Proč jsme kanál zvolili
Terénní akce se Želvákem	Rodiny a děti, místní veřejnost, města	Přímý osobní kontakt a napojení na reálnou změnu (školní ulice); zdroj autentického obsahu pro ostatní kanály.
Konference a veletrhy	Rozhodovatelé, odborná veřejnost	Osobní a odborné jednání s těmi, kdo o opatřeních rozhodují; budování ZVOLNI jako autority a platformy.
Blog / Mobilita v praxi	Odborná veřejnost, rozhodovatelé	Hloubka a důkazy, dohledatelnost ve vyhledávacích, evergreen opora pro média a prezentace.
Instagram	Gen Z, mladší městská vrstva	Vizuální kanál pro wellbeing a atmosféru akcí; zásah mladšího publika.
Facebook	Rodiče, lokální komunity, střední třída	Lokální dosah a sdílení konkrétních místních proměn.

Kanál / aktivita	Koho zasahuje	Proč jsme kanál zvolili
YouTube	Široké publikum, média	Video knihovna proměn a reportáží; opora pro odkazy z jiných kanálů.
Pilotní města na webu	Rozhodovatelé, média, další města	Reálný důkaz funkčnosti a „bezpečná volba“ pro váhající města.
PR + PPC Seznam.cz	Široká veřejnost ČR	Největší český zásah včetně starších a mimopražských; redakční důvěryhodnost + cílený proklik.
Placená reklama Meta	Rodiny, střední třída, Gen Z	Nejpřesnější cílení podle zájmů a lokality za kontrolovanou cenu za výsledek.
Placený článek iDNES	Široká veřejnost ČR	Doplnění druhého velkého mediálního domu; opakovaný výskyt zvyšuje důvěryhodnost.

Součástí kampaně je putování se Želvákem. Není samostatným jádrem, je vstupní branou ke konkrétnímu místnímu opatření a jeho vysvětlení. U každé akce je zřejmé, jakou změnu podporuje (například otevření školní ulice nebo zavedení zóny 30) a jak se její účinek měří. Osobní setkání v ulicích je totiž nejpřímější způsob, jak lidem vysvětlit, co zklidnění dopravy přináší běžnému dni: bezpečnější cestu dítěte do školy, klidnější ulici, předvídatelný provoz. Terénní akce je jediný kanál, kde se ZVOLNI dostává do přímého kontaktu s rodinami a dětmi. Zároveň prohlubuje vztah s městy a vytváří autentický obsah (fotky a příběhy) pro všechny ostatní kanály.

Obr. 3: Ilustrační foto z archívu spolku Partnerství pro městskou mobilitu, z. s.